

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการ เรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

The Development of Online Training Model to Enhance Instructional Management Quality of Higher Education Instructors

เอกสิทธิ์ อภิสิตทิกุล¹, นฤมล ศิระวงษ์² และ รัฐพล ประดับเวทย์³

Ekkasit Apisittikool¹, Naramon Sirawong² and Rathapol Pradubwate³

สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Educational Technology Department, Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail: eaksit.ap@gmail.com

Received August 9, 2023; Revised September 10, 2023; Accepted September 15, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา 3) ศึกษาการใช้รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 77.77 ต้องการฝึกอบรมตามหลักการของคณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษา : กมอ. ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางและรูปแบบการฝึกอบรมควรเป็นรูปแบบ ออนไลน์ เป็นหลัก และ เฝ้าดูหน้าในกิจกรรมที่มีความจำเป็น 2) รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ ประกอบด้วยขั้นตอน 3P ได้แก่ ขั้นก่อนการฝึกอบรม (Pre Training) ขั้นกระบวนการจัดฝึกอบรม (Process of Training) และขั้นหลังการฝึกอบรม (Post Training) โดยรูปแบบฯ ดังกล่าวผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญโดยให้ความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73) และชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรูปแบบมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73) 3) ผลการทดสอบใช้รูปแบบฯ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การฝึกอบรมร้อยละ 63.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ประเมินตนเองด้านการสอนหลังผ่านการฝึกอบรมตาม

รูปแบบฯ พบว่า ตนเองมีความรู้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.55)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์; คุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน; อุดมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the development needs of teaching quality management among university-level instructors; and 2) to develop an online training format to enhance the teaching quality management skills of university-level instructors; and 3) to examine the use of the online training format to promote teaching quality management among university-level instructors. The sample group used in the research consists of 30 university-level instructors. The statistical analysis used for data evaluation includes percentages, means, and standard deviations. The research findings are as follows: 1) The development needs for teaching quality management among university-level instructors are at 77.77%, with a desire for online training based on the criteria set by the Committee on Standards for Higher Education, which is the central standard, and the training format should be mainly online and face-to-face in necessary activities. 2) The online training model for teaching quality management among university-level instructors consists of the 3P stages: pre-training, process of training, and post-training. Each stage encompasses key components, such as defining objectives, assigning roles to trainees and trainers, creating tools, synthesizing training content, and defining evaluation methods. This format received expert validation and was considered highly suitable and of high quality ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73). The created online training modules also received high-quality ratings ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73). 3) Studying the results of using the online training model showed that trainees met the training criteria at 63.33%, as specified. Additionally, trainees self-assessed their teaching skills after training using the provided format and indicated that they had applied the knowledge to overall enhance teaching quality ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.55).

Keywords: Model Development; Online Training Model; Teaching and learning quality; Higher Education

บทนำ

ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย เพื่อเร่งสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาคนของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะต้องสอดคล้องประสานการทำงานร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนา เพื่อเป็นตัวหลักในการเตรียมพร้อมคนไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจที่เน้นคุณค่าและเป็นเฟืองสำคัญในการปรับเปลี่ยนสู่ประเทศฐานนวัตกรรม ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจ ไปพร้อม ๆ กับการเติมเต็มศักยภาพ ทั้งของสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันวิจัยและพัฒนาต่าง ๆ ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถตอบโจทย์ประเทศและประชาชนได้ โดยกรอบนโยบายที่วางไว้เป็น 4 มิติ คือ มิติที่ 1 สร้างและพัฒนาคนไทยในศตวรรษที่ 21 มิติที่ 2 สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ มิติที่ 3 สร้างและพัฒนานวัตกรรม และมิติที่ 4 ปฏิรูปการอุดมศึกษา (Ministry of Higher Education Science Research and Innovation, 2023)

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น โดยประเด็นสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจเป็นเบื้องต้น ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา ธรรมชาติของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เทคโนโลยี และหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเข้าไปสู่การจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ได้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบอุดมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการอยู่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเหมาะสมกับการยกระดับกำลังคนของประเทศ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในสังคม รวมถึงการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับอุตสาหกรรมและบริการ เพื่อเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ และ รวมทั้งการพัฒนานุเคราะห์ในสายการศึกษาให้ สามารถจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Office of the Permanent Secretary Ministry of Higher Education Science Research and Innovation, 2020)

ในประเทศไทยนั้นได้มีแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นการดำเนินการในช่วงที่สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกกำลังให้ความสนใจการพัฒนาอาจารย์ให้เป็นมืออาชีพทั้งด้านการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการพลิกบทบาทของคณาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สามารถแข่งขันในระดับภูมิภาคอาเซียนและในระดับสากล และเพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน (Office of the Permanent Secretary Ministry of Higher Education Science Research and Innovation, 2015) และจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหลายเหตุการณ์ ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา การ

ดำรงชีวิต การทำงานของบุคคลในสังคมเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง จึงถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ สถานะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรอบด้านกระทบเป็นวงกว้าง โดยการเปลี่ยนแปลงนั้น สามารถส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ในหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่แบบที่มีสัญญาณเตือน ให้ทราบล่วงหน้า หรือแบบที่มาเยือนแบบกระทันหันไม่ทันตั้งตัว สิ่งที่จะส่งผลกระทบเพียงเล็กน้อยจนถึงผลกระทบที่รุนแรง เรียกว่า “วิกฤต” ซึ่งวิกฤตการณ์ เป็นสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ทุกองค์กรไม่พึงปรารถนา และมักส่งผลกระทบต่อองค์กร อย่างเลี่ยงไม่ได้ และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที ดังเช่น ปรากฏการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-2019) ที่จำเป็นต้องปรับมุมมองและบทบาทของภาครัฐ ที่จำเป็นต้องออกมาตรการเยียวยาระหว่างวิกฤตที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงมาตรฐานหลังจากวิกฤตที่ต้องวางทิศทางการศึกษาในอนาคตเพื่อตอบรับเศรษฐกิจ สำหรับประเด็น New Normal ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ หลังจากนั้นจะมีการเรียนออนไลน์ หรือ ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียน และการเรียนออนไลน์เพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงสถานการณ์ COVID-19 ที่ไม่สามารถทำกิจกรรมรวมกลุ่มได้ และ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการฝึกอบรมออนไลน์ ที่มีความสำคัญในการฝึกอบรมในปัจจุบัน ซึ่งไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ประกอบกับ ผู้เข้าอบรมสามารถติดตาม และ วางแผนการอบรมได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานที่เทียบเคียงได้ ทั้งในระดับชาติและระดับสากล และยังเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและปรับโครงสร้างประเทศไทยสู่ประเทศไทย 4.0 การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนารูปแบบการสอน

Joyce and Weil (1996) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบแผนที่น่าไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการสอนในลักษณะกลุ่มย่อย หรือ การสอนพิเศษ เพื่อจัดสื่อการสอน ซึ่งแนวทางการออกแบบจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รูปแบบกำหนด จุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน

Khaemane (2002) กล่าวถึง รูปแบบการเรียนการสอนคือ สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบ โดยประกอบด้วยกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบ ยอมรับว่ามีความสามารถใช้เป็นแบบแผนการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการสอนเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการจัดนำแนวคิดมา กำหนดวัตถุประสงค์กำหนดแนวทางเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ และการประเมินรูปแบบโดยประเมินความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และการปรับปรุงรูปแบบเพื่อนำไปใช้จริง แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์

ความหมายของการฝึกอบรม

Chutimathewin (2001) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารทรัพยากรบุคคล หรือการบริหารงานบุคคลซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอน

Chaiphakdee (2010) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการฝึกอบรมเป็น กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ความสามารถและเจตคติ ที่จะช่วยปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และกระบวนการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญ ความรู้ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นไม่จำกัดการศึกษา สถานที่ เพศ และโอกาส เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abhisit (2010) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม คือ การทำให้คนเหมาะสม กับงานโดยเน้นในเรื่องการทำคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่หรือเหมาะสมกับอาชีพต่าง ๆ

จากความหมายการฝึกอบรมของนักวิชาการดังกล่าว มีเป้าหมายที่สอดคล้องเหมือนกัน นั่นคือ เป็นไปเพื่อการพัฒนาศักยภาพหรือทรัพยากรมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคำว่า การศึกษา (Education) และคำว่า การพัฒนา (Development) ดังนั้น สามารถสรุปความหมายได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาศักยภาพหรือทรัพยากรมนุษย์ อย่างเป็นระบบขั้นตอนผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ความสามารถ เพิ่มพูนทักษะความชำนาญ ปรับเจตคติและพฤติกรรมให้เหมาะสมกับเป้าหมายขององค์การ(Organization Goal) และสังคมนิยม (Socialization)

เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น และความเจริญก้าวหน้าขององค์กรต่อไป

ความสำคัญของการฝึกอบรม

Kanchanarak (2012) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ 6 ประการ คือเพื่อความอยู่รอดขององค์กร, เพื่อการเติบโตขององค์กร, เพื่อให้พนักงานได้รู้จักองค์กรและมีการฝึกอบรมวิธีการทำงานขององค์กร, เพื่อให้บุคลากรทันต่อเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาขึ้น, เพื่อช่วยกระตุ้นการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อเตรียมบุคลากรสำหรับตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือทดแทนบุคลากรที่ลาออกไป

Pankeaw (2014) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ 2 ลักษณะ คือความจำเป็นของหน่วยงานที่ต้องการประสิทธิผลจากการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การขยายตัวขององค์กร การเปลี่ยนแปลงที่ต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับองค์กร และความจำเป็นของบุคลากรที่ต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในการงาน จึงต้องมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

จากข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกอบรมที่ทำให้การฝึกอบรมสามารถที่จะดำเนินการไปแล้วทำให้บุคลากรและองค์กรสามารถที่จะเกิดการพัฒนาและก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบุคลากรและองค์กรสามารถที่จะขับเคลื่อนไปด้วยกันเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ไปด้วยกันได้

การฝึกอบรมบนเว็บ (Web-Based Training : WBT)

Horton (2000) กล่าวว่า การฝึกอบรมผ่านเว็บทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ เพราะการฝึกอบรมผ่านเว็บ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ใช้งานง่ายและให้ประสบการณ์ที่ดี

Thanhikorn (1997) กล่าวว่า เว็บฝึกอบรม คือ เครื่องมือในการอบรมที่ผู้เรียนสามารถกำหนดและเลือกเรียนที่ไหน ก็ได้ โดยมีพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้อย่างขึ้นมาจาก (Constructivism) โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

Wachirapakorn (2004) กล่าวว่า เว็บฝึกอบรมเป็นแพลตฟอร์มที่ออกแบบมาเพื่อให้การอบรมเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นระเบียบ โดยใช้เทคโนโลยีเว็ลด์ไวด์เว็บเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือวิชาชีพต่างๆ

จากความหมายและแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การฝึกอบรมผ่านเว็บ (Web-Based Training : WBT) หมายถึง การฝึกอบรมโดยใช้เว็บเป็นสื่อในการนำเสนอข้อมูล การสืบค้นข้อมูล การอภิปราย เสนอความคิดเห็น โดยมีกระบวนการเหมือนกับการฝึกอบรมในห้องอบรมทั่วไป แต่เป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้เข้าอบรมกับผู้จัดการอบรมโดยระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถฝึกอบรมได้ทุกที่ทุกเวลา ลดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และสามารถเลือกได้ตามความสนใจของตนเอง

การเรียนการสอนและการฝึกอบรมบนเว็บ เป็นการศึกษาที่ไม่จำกัดอยู่ที่ใดที่หนึ่งสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน ด้วยข้อมูลเดียวกัน เป็นการศึกษาแบบร่วมมือ (Collaborative Learning) เป็นความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้เรียนกับผู้เรียน ผ่านเทคโนโลยี

เครือข่าย มีการเชื่อมโยงไปยังที่ต่างๆ และสามารถเข้าถึงข้อมูลของที่ต่างๆ ได้ ทำให้เว็บเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เนื่องจากข้อมูลภายในระบบเวปไซด์เวปมีอยู่มากมาย ดังนั้นผู้เรียนจึงสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการของตนเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่

Wattanawong (2004) กล่าวว่า การเรียนรู้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ นักการศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการ 10 ประการ ที่จะมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จด้วยดี โดยสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ 1) ผู้ใหญ่ต้องการอิสระที่จะเลือกเรียนรู้ด้วย ตนเอง ตามความต้องการ ศักยภาพ ทักษะที่แตกต่างกัน และจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อพร้อมและพอใจที่จะเรียน และต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ปฏิบัติ 2) ผู้ใหญ่มี

“ความสำเร็จ” เป็น แรงจูงใจภายในให้มุ่งมั่นปฏิบัติภาระงานให้แล้วเสร็จ 3) ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการ ค้นพบด้วยตนเอง 4) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ในลักษณะเพิ่มพูนประสบการณ์ และสิ่งที่เรียนรู้ต้องไม่ขัดแย้ง กับประสบการณ์เดิม 5) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีหากได้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรม ได้รับเกียรติ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ฝึกอบรมและเพื่อนผู้รับการฝึกอบรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอน และสนับสนุนการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาพัฒนาตนเอง ให้มีสมรรถนะ และ ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ

- ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาของตน
- ความรู้ในศาสตร์การสอน และการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะ (Competencies) ประกอบด้วย 4 มิติ คือ

- ออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- วัด และ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

สร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 3 ค่านิยม (Values) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ

- คุณค่าในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์

ระบบการจัดการเรียนรู้ระบบเปิดสำหรับมหาชน Open edX

Anutriya (2016) ได้กล่าวว่า ระบบ Open edX เดิมได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็น แพลตฟอร์มหลักสำหรับขับเคลื่อนรายวิชา MOOCs ของ edX.org ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ MOOCs ในรูปแบบองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ก่อตั้งขึ้นในปี 2012 โดยมหาวิทยาลัย Harvard และ MIT ทั้งนี้ระบบ Open edX ได้รับการเผยแพร่เป็นซอฟต์แวร์รหัสเปิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 สำหรับเวอร์ชันของระบบ Open edX นั้น เป็นการตั้งชื่อ ตามชื่อต้นไม้หรือดอกไม้ เรียงจาก A B C ไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มจากเวอร์ชัน ปัจจุบัน ที่ได้มีการออกมาในช่วงท้ายของปี 2559 ก็คือเวอร์ชัน Eucalyptus ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษา และ องค์กรต่าง ๆ มากกว่า 200 องค์กรได้ติดตั้ง และใช้งาน Open edX เพื่อจัดการเรียนการสอนแบบ MOOCs, SPOC รวมถึงการฝึกอบรมต่าง ๆ ตัวอย่างสถาบัน และองค์กรที่ติดตั้งและใช้งานระบบ Open edX และใช้สนับสนุนการศึกษาแบบเปิดในประเทศไทย ซึ่งเป็นโครงการภายใต้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติหรือ สวทช. โดยได้รับความร่วมมือในการพัฒนาบทเรียน และเนื้อหาจากหลายหน่วยงาน

ลักษณะเด่นของระบบการจัดการเรียนรู้ Open edX คือสามารถเรียนได้ไม่จำกัดสถานที่ โดยใช้อุปกรณ์ได้หลากหลาย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต แล็ปท็อป สามารถเลือกเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอ แบบฝึกหัด มีการสื่อสารกับผู้สอน และรวมถึงกับผู้เรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถติดตามผลการเรียนของตนเองได้ตลอดเวลา และสามารถรับประกาศนียบัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้ เมื่อทำการเรียนรู้ครบเงื่อนไขของรายวิชา

การออกแบบ และวางแผนการพัฒนาวิชา MOOCs บนระบบ OPEN edX

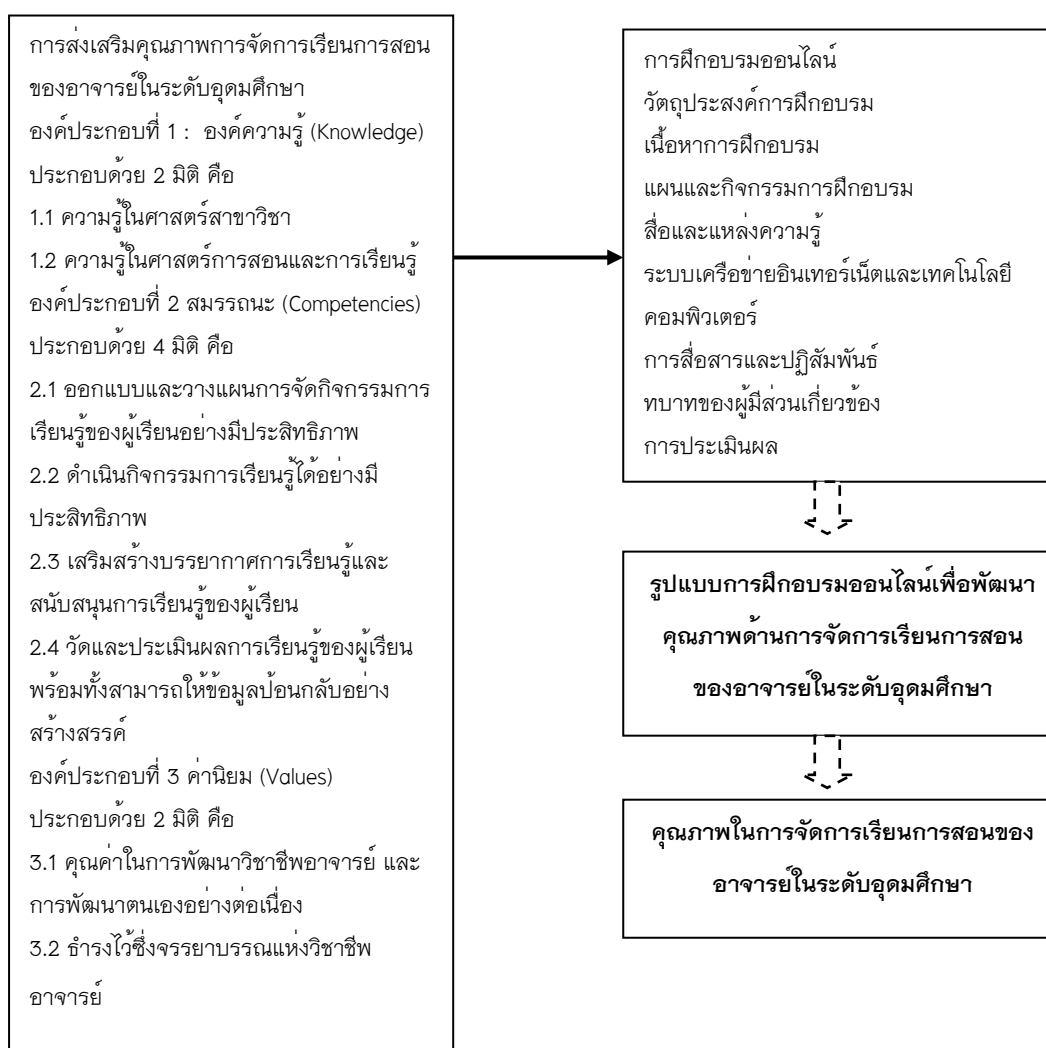
Anutriya (2016) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการวิเคราะห์ออกแบบ และวางแผน การพัฒนา MOOCs บนระบบ Open edX มีขั้นตอนการออกแบบบทเรียนออนไลน์ตามหลัก การออกแบบของ ADDIE Model เป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบการสอนที่นักออกแบบการเรียน การสอน และนักพัฒนาการฝึกอบรมนิยมใช้กัน ซึ่ง ADDIE Model มี ลำดับการพัฒนา เป็น 5 ขั้นตอน คือการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และ การประเมินผล ซึ่งแต่ละขั้นตอนเป็นแนวทางที่มี ลักษณะที่ยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถนำไปสร้างเป็นเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมออนไลน์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลากรและการจัดการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษา ที่ผู้ออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมต้องวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย และกำหนดแผนการฝึกอบรมที่ยืดหยุ่น ผสมกับใช้จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ รวมทั้งต้องมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีการแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีด้านการสอนออนไลน์โดยเฉพาะ เพื่อเรียนรู้แนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมและนำไปประยุกต์ใช้ได้ ทั้งนี้จึงควรมีกระบวนการจัดฝึกอบรม 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการฝึกอบรม ขั้นกระบวนการฝึกอบรม และขั้นประเมินผลหลังจากฝึกอบรม โดยเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย อีกทั้งเทคโนโลยี ที่เหมาะสมนั้นก็มีส่วนทำให้การฝึกอบรมนั้นเกิดประสิทธิภาพ โดยมีลักษณะเด่นของระบบ

การจัดการเรียนรู้ Open edX คือสามารถเรียนได้ไม่จำกัดสถานที่ โดยใช้อุปกรณ์ได้หลากหลาย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต แล็ปท็อป สามารถเลือกเวลาในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถติดตามผลการเรียนของตนเองได้ตลอดเวลา อันนำไปสู่การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพตอบโจทย์การศึกษาในยุค พลิกผัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากรอบแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี และ ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

ประชากร คือ อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ที่มีวุฒิปริญญาเอก และมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก และมีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 9 ท่าน จากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ความต้องการการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ประเมินความสอดคล้องจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับ มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และ ผ่านช่องทาง ออนไลน์ และ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา เป็นรายข้อจากข้อคำถามที่กำหนด

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการร่างรูปแบบ โดยสังเคราะห์กรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และ นวัตกรรม และ นำข้อมูลจากแบบประเมินความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการออกแบบ รวมถึงการ สังเคราะห์ องค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ นำรูปแบบที่ผ่านการประเมินคุณภาพ ไปพัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า รูปแบบมีคุณภาพอยู่ในระดับ มาก

2. ชุดฝึกอบรมฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมออนไลน์ ซึ่งผลการ

ตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดฝึกอบรมออนไลน์ มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดี ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.73)

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการ นำชุดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครจากอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำในระดับอุดมศึกษาจำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีอาสาสมัคร (Volunteer Sampling) เพื่อทดลองการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์

การทดลองและเก็บข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. เตรียมความพร้อมของระบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา และ สร้างคู่มือการใช้งานระบบการฝึกอบรมออนไลน์

2. ให้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการฝึกอบรมผ่านระบบที่ได้ออกแบบไว้ โดยการทดลองรูปแบบใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์

3. เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาหลังการฝึกอบรม

4. ตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดการอบรม จากระบบการจัดการเว็บไซต์เพื่อมาประกอบการศึกษาพฤติกรรมผู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1. การประเมินความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence) 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และ 3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

1. ในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเป็น "อาจารย์มืออาชีพ" ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาร้อยละ 77.77 มีความต้องการฝึกอบรมตามหลักการแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา : กมอ. ซึ่งเป็นมาตรฐานกลาง โดยมีผู้สอนบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 22.22 ต้องการพัฒนา

คุณภาพการสอนตามมาตรฐาน UK Professional standard framework : UKPSF เนื่องจากแต่ละมหาวิทยาลัยมีรูปแบบการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยตามกรอบมาตรฐาน

2. ผู้สอนในระดับอุดมศึกษามีความคิดเห็นว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรเป็นรูปแบบ ออนไลน์ เป็นหลักและ รูปแบบเผชิญหน้าในกิจกรรมที่มีความจำเป็น เท่ากัน เนื่องจากรูปแบบออนไลน์นั้นมีข้อดีที่สามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา และสามารถเข้าถึงการอบรมได้ทุกเวลา มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ผู้ใหญ่ที่สามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองตามระยะเวลาและช่วงเวลาที่ต้องการได้ และ ควรมีช่องทางการให้ความช่วยเหลือที่ยืดหยุ่นแก่ผู้เข้าอบรม

3. ผู้สอนในระดับอุดมศึกษามีความคิดเห็นในการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ในรูปแบบออนไลน์ นั้นมีข้อดีดังนี้ (1)การฝึกอบรมออนไลน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ช่วยทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถจัดสรรเวลาเข้าอบรมให้สอดคล้องกับภาระงานได้ (2)การฝึกอบรมในรูปแบบออนไลน์สามารถเข้าอบรมได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปได้ อีกทั้งยังสามารถลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเอกสารบางอย่างได้ด้วย (3)การฝึกอบรมออนไลน์สามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลาตามต้องการ (4)การฝึกอบรมออนไลน์สามารถทดสอบ และติดตามความคืบหน้าในการเรียนรู้ของตนเองได้

4. องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาควรประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1. วัตถุประสงค์ 2. ผู้เข้าฝึกอบรม และผู้ดำเนินการฝึกอบรม 3. เครื่องมือและเทคโนโลยี 4. การประเมินผล 5. เนื้อหาการฝึกอบรม

5. ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกอบรมออนไลน์ที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ควรประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ก่อนการฝึกอบรม 1.1 ปฐมนิเทศชี้แจงเป้าหมายของเกณฑ์ของการอบรม 1.2 แนะนำเครื่องมือสำหรับการฝึกอบรมออนไลน์ 1.3ประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา 2) ขั้นตอนการฝึกอบรม 2.1 สร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรม 2.2 ศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมผ่านสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ 3) ขั้นตอนหลังการฝึกอบรม 3.1 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าฝึกอบรม

6. ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับ เครื่องมือ หรือ สื่อ ที่เหมาะสม ที่ควรนำมาใช้ในการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ควรมีดังนี้ 6.1 วิดีโอปฏิสัมพันธ์ 6.2 เอกสารประกอบการฝึกอบรมออนไลน์ 6.3 อินโฟกราฟิก 6.4 ระบบเครื่องหมายบันทึกความก้าวหน้า 6.5 กระดานสนทนา 6.6 การประชุมทางไกล 6.7 ห้องสนทนา

7. ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับ แพลตฟอร์ม ที่เหมาะสมกับ รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ ดังนี้ แพลตฟอร์ม ที่ ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาให้ความเห็นว่าเหมาะสมกับรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์มากที่สุด คือ Edx และ Moodle Google Classroom Blackboard ตามลำดับ

8. ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้ 8.1 แบบทดสอบออนไลน์ 8.2 การนำเสนอ 8.3 การอภิปราย 8.4 การสรุปความรู้ 8.5 การประเมินติดตามความก้าวหน้า

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

1. วัตถุประสงค์การฝึกอบรม เป็นการกำหนดความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังจากการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ในการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านองค์ความรู้ 2) ด้านสมรรถนะ 3) ด้านค่านิยม

2. ผู้เข้าฝึกอบรมและผู้ดำเนินการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรมตามกิจกรรมต่างๆ โดยผู้ดำเนินการฝึกอบรมควบคุมกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ ดังนี้ 2.1 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม เป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการฝึกอบรม มีหน้าที่แนะนำ กระตุ้นการฝึกอบรม และ ประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เข้าฝึกอบรม 2.2 ผู้เข้าฝึกอบรมทำหน้าที่เรียนรู้กิจกรรมต่างๆ เช่น ลงมือปฏิบัติงานนำเสนอ หรือเผยแพร่ผลงาน ที่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมกำหนด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

3. เครื่องมือและเทคโนโลยี เทคโนโลยีที่ใช้เพื่อการฝึกอบรมแบบออนไลน์ประกอบการใช้ระบบการจัดการเรียนการสอน Learning Management System: LMS เป็นระบบการฝึกอบรมออนไลน์หลัก ซึ่งจะเป็นระบบเชื่อมโยงไปยังเนื้อหา หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง แบบฝึกหัดต่างๆ โดยทำการจัดเรียงเป็นขั้นตอนเพื่อให้สะดวกในการปฏิบัติตามของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เทคโนโลยีที่ใช้ในการนำเสนอบทเรียน และ ทำกิจกรรมออนไลน์ ต่างๆ เป็นเครื่องมือที่เป็นแบบประสานเวลา ได้แก่ 1) การประชุมทางไกล (Video Conference) 2) ห้องสนทนา (Chatroom) 3) วิดีโอ

ปฏิสัมพันธ์ (Interactive Video) 4) เอกสารประกอบการฝึกอบรมออนไลน์ (Document) 5) อินโฟกราฟิก (Infographic)

4. เนื้อหาการฝึกอบรม การกำหนดกรอบความรู้ได้นำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดย คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กมอ.) มาใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมครั้งนี้ซึ่งประกอบด้วย โมดูลที่ 1 ด้านองค์ความรู้ (Knowledge) โมดูลที่ 2 ด้านสมรรถนะ (Competencies) โมดูลที่ 3 ด้านค่านิยม (Values)

5. การประเมินผล เป็นการประเมินที่สะท้อนถึงผลลัพธ์ของการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านองค์ความรู้ 2) ด้านสมรรถนะ 3) ด้านค่านิยม ซึ่งประเมินโดยใช้แบบประเมินตนเองหลังการฝึกอบรมแบบประมาณค่า 5 ระดับ และมีการประเมินความครบถ้วนในการทำกิจกรรม โดยตรวจสอบความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม (Check point) จากการรายงานของระบบการฝึกอบรม

ขั้นตอนของรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบดังนี้

1. ขั้นตอนการอบรม เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของผู้ดำเนินการอบรม ผู้เข้าอบรม และจัดเตรียมเครื่องมือในการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทราบถึงเป้าหมายของการฝึกอบรม เกณฑ์การฝึกอบรม เครื่องมือสำหรับการฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนกิจกรรมดังนี้ 1.1 ปฐมนิเทศชี้แจงเป้าหมายและเกณฑ์ของการอบรม 1.2 แนะนำเครื่องมือสำหรับการฝึกอบรมออนไลน์ 1.3 ประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา

2. ขั้นฝึกอบรม เป็นขั้นตอนในการดำเนินการฝึกอบรมโดยมีองค์ประกอบดังนี้ 2.1 สร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ดำเนินการ นำเสนอวิดีโอกรณีศึกษาอาจารย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ตามกรอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา กมอ. ในด้านองค์ความรู้ (Knowledge) ด้านสมรรถนะ (Competencies) และ ด้านค่านิยม (Values) และมอบหมายกิจกรรมสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ผู้เข้าฝึกอบรม ดำเนินการ รับชมวิดีโอกรณีศึกษาอาจารย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ตามกรอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (กมอ.) และทำกิจกรรมสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ผ่านกระดานระดมความคิดเห็นออนไลน์ร่วมกัน (Padlet) เครื่องมือ วิดีโอกรณีศึกษาอาจารย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) และ กระดานระดมความคิดเห็นออนไลน์ร่วมกัน (Padlet) 2.2 ศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมผ่านสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

3. ขั้นหลังการฝึกอบรม การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าฝึกอบรม ซึ่งเป็นการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรม โดยเป็นแบบประเมินประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่ง

ประเมินคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพของ กมอ. 3 ด้าน ได้แก่ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบประเมินตนเองฯ ก่อนการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมประเมินความครบถ้วนในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรมจากการบันทึกความก้าวหน้า (Check point) บนระบบ ผู้เข้าฝึกอบรม ดำเนินการ ประเมินตนเองหลังเข้ารับการฝึกอบรมผ่านแบบประเมินตนเองออนไลน์ ภายในเวลา 30 นาที เพื่อตรวจสอบตนเองว่าสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ในระดับใด เครื่องมือ กระดานสนทนา (Web board) แบบประเมินตนเองออนไลน์ และแบบประเมินผลความพึงพอใจออนไลน์

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

การประเมินตนเองด้านการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา หลังจากใช้รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านองค์ความรู้ (Knowledge) 1.1 ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.50) และ 1.2 ความรู้ในศาสตร์การสอนและการเรียนรู้ ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.56) องค์ประกอบที่ 2 ด้านสมรรถนะ (Competencies) 2.1 ออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.58) 2.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) 2.3 เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.56) 2.4 วัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ คุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.62) องค์ประกอบที่ 3 ด้านค่านิยม (Value) 3.1 คุณค่าในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$, S.D. = 0.49) 3.2 ชำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.34)

นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการใช้งานรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา

(1) ด้านการใช้งานรูปแบบ พบว่า ผู้เข้าอบรมจำนวน 30 คนที่เข้าใช้งาน อบรมผ่านเกณฑ์จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 (2) ด้านความถี่จำนวนครั้งที่เข้าใช้งานระบบ ตลอดหลักสูตร พบว่า ผู้เข้าอบรมเข้าใช้งาน 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.66 (3) ด้านช่วงเวลาที่เข้าใช้งานระบบ พบว่า ช่วงเวลา 20.00-24.00 มีผู้เข้าใช้งานมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 80 (4) ด้านระยะเวลาในการเข้าใช้งาน แต่ละครั้ง พบว่า ผู้เข้าอบรมมีการ login อยู่ในระบบ 1-2 ชั่วโมงต่อครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 (5) ด้านระดับการศึกษาของผู้เข้าอบรมเป็น ปริญญาเอกจำนวน 16 คน คิด

เป็นร้อยละ 53.33 ปริญาโท 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66 ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33 อาจารย์ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 รองศาสตราจารย์ 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.33 ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา ไม่เกิน 5 ปี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ประสบการณ์ 5-10 ปี 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66 (6) ด้านระยะเวลาที่ต้องการขอรับรองมาตรฐานการสอน ผู้เข้าอบรมที่อบรมผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีแผนที่จะขอรับรองมาตรฐานการสอนภายใน 2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.63

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและการพัฒนากระบวนการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา อาจารย์ในระดับอุดมศึกษามีความคิดเห็นว่ารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากรูปแบบออนไลน์นั้นมีข้อดีที่สามารถพบทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา และสามารถเข้าถึงการอบรมได้ตลอดเวลา มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ผู้ใหญ่ที่สามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองตามระยะเวลาและช่วงเวลาที่ต้องการได้ ด้านมาตรฐานที่ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต้องการพัฒนาพบว่า ร้อยละ 77.77 มีความต้องการฝึกอบรมตามหลักการแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา : กมอ. ซึ่งเป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ The Commission on Higher Education Standard (CHES) Announcement (2023) ในแนวทางการพัฒนาคุณภาพอาจารย์เพื่อส่งเสริมการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิ

1. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาพบว่า รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ ที่พัฒนาขึ้น ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 3 ท่านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.42) และ ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาจากรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของชุดฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73) เนื่องจากผู้วิจัยได้ พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1. กำหนดเป้าหมาย เป็นขั้นตอนการกำหนดเป้าประสงค์ของชุดฝึกอบรมว่าต้องการอะไรจากการฝึกอบรม 2. ออกแบบ เป็นขั้นตอนในการออกแบบชุดฝึกอบรม 3. ดำเนินการ เป็นขั้นตอนในการผลิตชุดฝึกอบรมและนำไป

ตรวจสอบคุณภาพ 4. ประเมินผล เป็นขั้นตอนในการวัดคุณภาพของชุดฝึกอบรม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้สามารถสร้างชุดฝึกอบรมได้อย่างเป็นระบบ โดยการฝึกอบรมออนไลน์นั้นเป็นการนำประโยชน์ของเทคโนโลยีเครือข่ายมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรม ซึ่งการฝึกอบรมออนไลน์นั้นเป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวกับเรียนรู้ออนไลน์ มีการนำเสนอสื่อได้หลากหลาย มีเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้อบรมที่หลากหลาย โดยการฝึกอบรมออนไลน์นั้น เป็นการพัฒนาทักษะของผู้อบรมโดยผู้อบรมนั้นสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา อย่างอิสระ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thuamlee (2021) กล่าวว่า การฝึกอบรมออนไลน์นั้นสามารถกระจายไปสู่ประชากรได้อย่างกว้างขวาง ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานภายใต้ความปกติใหม่ของบุคลากร ทั้งด้านคุณภาพงาน ปริมาณงาน กระบวนการใน การปฏิบัติงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ ทำนองเดียวกัน การฝึกอบรมที่ใช้รูปแบบการฝึก อบรมที่หลากหลาย มีการใช้สื่อ โปรแกรม อุปกรณ์การอบรม และการวัดผลที่เหมาะสม จะทำให้การ ฝึกอบรมเกิดประสิทธิภาพ และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานภายใต้ความปกติใหม่ของบุคลากร

2. การศึกษาการใช้รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาพบว่ามีความคุณภาพการสอนหลังอบรมจากแบบประเมินตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.57) จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่ามีการเข้าใช้งานระบบช่วงเวลา 20.00–24.00 มากที่สุด สอดคล้องกับ Wachirapakorn (2004) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมด้วยเว็บฝึกอบรมถือเป็นวิธีการใหม่ที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพหรือทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้นและยังช่วยขจัดปัญหาต่างๆ จากการจัดการฝึกอบรมแบบเดิม และ พบว่าผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมการใช้งานรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้เข้าอบรมจำนวน 30 คนที่เข้าใช้งาน อบรมผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ใน จำนวน 19 คนที่ อบรมผ่านเกณฑ์พบว่า ผู้อบรมมีความต้องการที่จะขอรับรองมาตรฐานการสอน ภายใน 2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.63 มีแผนที่จะขอรับรองมาตรฐานการสอนภายใน 3 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31 และยังไม่มีความต้องการที่จะขอรับรองมาตรฐานการสอนภายใน 3 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mansukpol (2014) ซึ่งกล่าวถึงแรงจูงใจของการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ไว้ว่า ผู้ใหญ่จะมีความต้องการที่จะรู้ ผู้ใหญ่ต้องการที่จะรู้ว่า ทำไมต้องเรียนรู้เรื่องนี้ก่อนที่จะเรียนรู้ และ ผู้ใหญ่จะมีแรงจูงใจจากภายในเป็นแรงขับเคลื่อนใหญ่ เช่น ความพึงพอใจต่องาน ความเชื่อมั่นในตนเอง คุณภาพชีวิต และสิ่งที่ชอบ เพื่อสนองแรงจูงใจภายนอก เช่น การงานที่ดี เงินเดือนที่สูงขึ้น และสิ่งที่ชอบ ผู้ใหญ่ต้องการอิสระที่จะเลือกเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการ ศักยภาพทัศนคติที่แตกต่างกัน และจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อพร้อมและพอใจ ที่จะเรียนและต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาระงานที่ปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ Tripple P Model (3P Model) ดังนี้

Pre Training: เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของผู้ดำเนินการอบรม ผู้เข้าอบรม และจัดเตรียมเครื่องมือในการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทราบถึงเป้าหมายของการฝึกอบรม เกณฑ์การฝึกอบรม เครื่องมือสำหรับการฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนกิจกรรม ดังนี้ 1.1 ปฐมนิเทศชี้แจงเป้าหมายและเกณฑ์ของการอบรม 1.2 แนะนำเครื่องมือสำหรับการฝึกอบรมออนไลน์ 1.3 ประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษา

Process Training: เป็นขั้นตอนในการดำเนินการฝึกอบรมโดยมีองค์ประกอบดังนี้ 2.1 สร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ดำเนินการ นำเสนอวิดีโอกรณีศึกษาอาจารย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ตามกรอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา กกอ. ในด้านองค์ความรู้ (Knowledge) ด้านสมรรถนะ (Competencies) และ ด้านค่านิยม (Values) และมอบหมายกิจกรรมสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ผู้เข้าฝึกอบรม ดำเนินการ รับชมวิดีโอกรณีศึกษาอาจารย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) ตามกรอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (กกอ.) และทำกิจกรรมสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ผ่านกระดานระดมความคิดเห็นออนไลน์ร่วมกัน (Padlet) เครื่องมือ วิดีโอกรณีศึกษาอาจารย์ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) และ กระดานระดมความคิดเห็นออนไลน์ร่วมกัน (Padlet) 2.2 ศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมผ่านสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

Post Training: เป็นการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรม โดยเป็นแบบประเมินประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพของ กมอ. 3 ด้าน ได้แก่ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบประเมินตนเองฯ ก่อนการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมประเมินความครบถ้วนในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรมจากการบันทึกความก้าวหน้า (Check point) บนระบบ ผู้เข้าฝึกอบรมดำเนินการ ประเมินตนเองหลังเข้ารับการฝึกอบรมผ่านแบบประเมินตนเองออนไลน์ ภายในเวลา 30 นาที เพื่อตรวจสอบตนเองว่าสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ในระดับใด เครื่องมือ กระดานสนทนา (Web board) แบบประเมินตนเองออนไลน์ และแบบประเมินผลความพึงพอใจออนไลน์

สรุป

สรุปในภาพรวมของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้สอนในระดับอุดมศึกษามีความต้องการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาร้อยละ 77.77 โดยต้องการฝึกอบรมตามหลักการของคณะกรรมการ มาตรฐานการอุดมศึกษา : กมอ. ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางและรูปแบบการฝึกอบรมควรเป็นรูปแบบ ออนไลน์เป็นหลัก และ รูปแบบเผชิญหน้าในกิจกรรมที่มีความจำเป็น โดยจากการศึกษาความต้องการจึงได้ รูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน 3P ได้แก่ ขั้นตอนการฝึกอบรม (Pre Training) ขั้นตอนกระบวนการจัดฝึกอบรม (Process of Training) และขั้นหลังการฝึกอบรม (Post Training) โดยในแต่ละขั้นตอนอยู่ภายใต้องค์ประกอบเดียวกันซึ่งได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดบทบาทผู้เข้าฝึกอบรม การกำหนดบทบาทผู้ดำเนินการฝึกอบรม การสร้างเครื่องมือ การสังเคราะห์เนื้อหาฝึกอบรม และการกำหนดวิธีการประเมินผล โดยรูปแบบฯ ดังกล่าวผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญโดยให้ความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมาก และชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรูปแบบมีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ผลการทดสอบใช้รูปแบบฯ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การฝึกอบรมร้อยละ 63.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ประเมินตนเองด้านการสอนหลังผ่านการฝึกอบรมตามรูปแบบฯ พบว่า ตนเองมีความรู้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาแนวทางในการนำรูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ไปใช้ศึกษาในการเสริมสร้างคุณภาพ หรือ สมรรถนะด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถนะในการสอนออนไลน์ สมรรถนะด้านนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ควรจะมีการติดตามผลความสำเร็จในการขอรับรองมาตรฐาน ของผู้เข้ารับการอบรมในอนาคต
- การวิจัยในครั้งนี้เป็นการทดลองกับผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไปควรออกแบบให้มีการทดลองเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อนำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกัน เป็นการช่วยพิสูจน์ประสิทธิภาพของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้เป็นอย่างดี

References

- Abhisit, T. (2010). *Techniques of Being a Speaker and Trainer* (4th ed.). Chulalongkorn University.
- Anutriya, C. (2016). *Application of OER and MOOC to Develop Teaching and Learning to Supports learning in the 21st Century*. In Document for the Academic Seminar "Digital Education, a New Step in Thai Education".
- Chaiphakdee, D. (2010). *Development of Natural Silk Yam Dyeing Training Course of Natural Dyeing Weaving Group, Tambon Baan Han, Amphur Si-Kiew. Nakhon Ratchasima Province* [Doctoral Dissertation, Srinakharinwirot University].
- Chutimathewin, J. (2001). *Developmental Training* (2nd ed.). PA Living
- Clark, R.C., & Mayer, R. E. (2002) *E-Learning and the Science of Instruction*. Pfeiffer.
- Horton. W. (2000). *Designing Web-Based Training: How to Teach Anyone Anything Anywhere Anytime*. Wiley.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). *Models of Teaching* (5th ed.) Allyn and Bacon.
- Kanchanarak, T. (2012). *Human Resource Development and Training*. Muban Chombueng Rajabhat University.
- Khaemanee, T. (2002). *Teaching Science: Knowledge for an Effective Learning Process*. Chulalongkorn University.

- Khan, B.H. (1997). *Web-Based Instruction: What Is It and Why Is It?* In: Khan, B.H., Ed., *Web-Based Instruction*. Educational Technology Publications, Englewood Cliffs, 5–18.
- Mansukpol, W. (2014). The Development of E-Training Model Using Collaborative Learning to Enhance E-Learning Instructional Design Competency for Instructors of Higher Education. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 7(3), 784–799.
- Pankeaw, P. (2014). *Development of a Training Curriculum on the Design of Learning Activities According to Constructivist Concepts by Integrating Technology in Teaching and Learning for Teachers Science Learning Subject Group*[Master's thesis, Songkhla Rajabhat University].
- Patcharawachin, K. (2001). Training in Non-formal Education. In *Teaching Documents Learning Curriculum and Training Techniques*, Vol. 2, Unit 10. Sukhothai Thammathirat Open University.
- Thammetha, T. (2009). Quality Assurance of e-Learning Teaching. *Journal of Education*, 38(1), 82–92.
- Thanhikorn, B. (1997). Network in the world of education. *Teacher Science Journal*, 5(1), 18–23.
- Threesong, C. (2019). *The Development of a Proactive Training Model with Blended Learning for Enhancing Problem-Solving Capabilities of Tele Sales and Service Providers*. Srinakharinwirot University.
- Thuamlee, S. (2021). *Effect of Online Training Process Efficiency on Staff Performance under New Normal Conditions: A Case Study of Rajamangala University of Technology Thanyaburi* [Independent Study, Rajamangala University of Technology Thanyaburi].
- Wachirapakorn, W. (2004). *Training-web Development on Classroom Research*[Master's thesis, Naresuan University].
- Wattanawong, S. (2004). *Readiness for Self-directed Learning of Vocational Continuing Education Learners*. Department of Adult Education, Srinakharinwirot University.